



Številka: 007-258/2023/40

Ljubljana, 18. 6. 2024

EVA: 2023-2560-0098

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Zakon o spremembah Zakona o rudarstvu – NOVO GRADIVO ŠT. 1

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P :

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah Zakona o rudarstvu in ga pošlje Državnemu zboru ter predlaga njegovo obravnavo v skrajšanem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

- predlog zakona

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo,
- Ministrstvo za javno upravo,

- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Ministrstvo za finance.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da predlog zakona v skladu s 1. alinejo prvega odstavka 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21 in 58/23) obravnava po skrajšanem postopku zato, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Jože Novak, minister za naravne vire in prostor,
- mag. Miran Gajšek, državni sekretar, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- dr. Katarina Zeiler Groznik, generalna direktorica Direktorata za naravo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Marko Maver, PhD, namestnik generalne direktorice Direktorata za naravo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- dr. Leopold Vrankar, vodja Sektorja za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- mag. Katja Rakun, Sektor za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- mag. Roman Čerenak, Sektor za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Jože Novak, minister za naravne vire in prostor,
- mag. Miran Gajšek, državni sekretar, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- dr. Katarina Zeiler Groznik, generalna direktorica Direktorata za naravo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- Marko Maver, PhD, namestnik generalne direktorice Direktorata za naravo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- dr. Leopold Vrankar, vodja Sektorja za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- mag. Katja Rakun, Sektor za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- mag. Roman Čerenak, Sektor za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor.

5. Kratek povzetek gradiva:

V zadnjem času je prišlo do upada števila rudarskih inšpektorjev, na razpis za nove pa ni prijav. Posledično je delo rudarskih inšpektorjev okrnjeno. Ker je z zmanjšanjem nadzora možnost povečanja kršitev, ki negativno vlivajo na okolje in prostor, je nujno potrebno povečanje števila rudarskih inšpektorjev.

Prav tako je v času obnove in sanacije po poplavah v RS povečan odvzem mineralnih surovin, predvsem iz kamnolomov na območju, ki so jih prizadele poplave. Zato je potrebno povečati število inšpekcijskih nadzorov, predvsem z namenom preprečitve poseganja izven odobrenih pridobivalnih prostorov in preprečitve izvajanja rudarskih del na zemljiščih, za katera nosilec rudarskih del nima pravice izvajati dela. Poleg tega je potrebno v čim večji možni meri zagotoviti nadzor nad izvajanjem predpisane sprotne sanacije pridobivalnih prostorov in s tem zmanjšati negativne vplive na okolje.

Sedanja ureditev 124. člena Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22 in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljnjem besedilu:ZRud-1) določa, da morajo vsi rudarski inšpektorji imeti univerzitetno izobrazbo rudarske ali geotehnoške stroke. Na razpise za delovno mesto inšpektorja pod takimi pogoji ni kandidatov. S to spremembo se izobrazba

za rudarskega inšpektorja, ki nadzira izvajanje rudarskih del na površini, omili oziroma se dopušča tudi izobrazba najmanj prve stopnje ravni izobrazbe. Poleg tega se s spremembo tega člena izobrazba za rudarskega inšpektorja uskladi s sedaj veljavnimi programi za pridobitev visokošolske izobrazbe.

Predlagana sprememba ni bila vključena v katerega izmed zakonov, ki je bil oz. bo še sprejet za učinkovitejšo reševanje posledic poplav, saj je bilo po tehtnem premisleku ugotovljeno, da se predlagana sprememba nanaša na daljše časovno obdobje in ni ozko časovno vezana.

Prav tako se spreminja 50. člen ZRud-1, in sicer v delu, ki se nanaša na podaljšanje obdobja do izteka rudarske pravice, pred katerim je potrebno vložiti vlogo za podaljšanje rudarske pravice. Obdobje je iz šestih mesecev podaljšano na 12 mesecev. S tem je določba usklajena z določbami Zakona o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljšanju rudarskih pravic in koncesij (Uradni list RS, št. 63/23; v nadaljnjem besedilu: ZIUPRPK), ki je v letu 2023 predvidel izredno podaljšanje nekaterih rudarskih pravic in koncesijskih razmerij, in sicer kot izjemo od podaljšanja, ki je urejeno z določbami ZRud-1. Poleg navedenega pa je daljši rok potreben tudi zato, da se v največji možni meri zagotovi, da se zahtevni postopki podaljšanja rudarskih pravic od izdaje odločbe o podaljšanju rudarske pravice do sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi, izvedejo pravočasno, to pomeni preden bi rudarska pravica ugasnila oziroma, da se v primeru neizpolnjevanja pogojev za podaljšanje lahko pravočasno izvedejo drugi postopki, ki so v tem primeru predvideni z določbami ZRud-1.

Z novelo se spreminjajo tudi določbe 111. člena, ki določajo sestavo izpitne komisije za strokovne izpite, ki se opravljajo pri ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, saj zaradi primanjkljaja rudarskih inšpektorjev komisije trenutno ni mogoče sestaviti. Zaradi večje razumljivosti se spreminja tudi poimenovanje članov komisije. Za namen razlikovanja evidence o opravljenih strokovnih izpitih in imenika pooblaščenih oseb v rudarstvu, se spreminja deveti odstavek. Dodaja se pravna podlaga za izdajo odločbe v primeru ugotovitve, da prijavljeni kandidat ne izpolnjuje pogojev za pristop na strokovni izpit, s čemer se sledi ugotovitvam upravnega sodišča, ki v svojih sodbah ugotavlja, da je v navedenih primerih potrebno izdati ustrezen upravni akt.

6. Presoja posledic za:

| | | |
|----|--|----|
| a) | javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih | NE |
| b) | usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije | DA |
| c) | administrativne posledice | DA |
| č) | gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij | NE |
| d) | okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki | DA |
| e) | socialno področje | DA |
| f) | dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij | NE |

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

| | | | | |
|---|--|-------|-------|-------|
| – | I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu | | | |
| | Tekoče leto (t) | t + 1 | t + 2 | t + 3 |

| | | | | |
|---|---------------------------------|-------------------------------------|---------------------------|-----------------|
| Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna | | | | |
| Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov | | | | |
| Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna | | | | |
| Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov | | | | |
| Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva | | | | |
| II. Finančne posledice za državni proračun | | | | |
| II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene: | | | | |
| Ime proračunskega uporabnika | Šifra in naziv ukrepa, projekta | Šifra in naziv proračunske postavke | Znesek za tekoče leto (t) | Znesek za t + 1 |
| | | | | |
| | | | | |
| SKUPAJ | | | | |
| II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo: | | | | |
| Ime proračunskega uporabnika | Šifra in naziv ukrepa, projekta | Šifra in naziv proračunske postavke | Znesek za tekoče leto (t) | Znesek za t + 1 |
| | | | | |
| | | | | |
| SKUPAJ | | | | |
| II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: | | | | |
| Novi prihodki | | Znesek za tekoče leto (t) | Znesek za t + 1 | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| SKUPAJ | | | | |
| OBRAZLOŽITEV: | | | | |
| I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu | | | | |
| V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): | | | | |
| <ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. | | | | |

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

| | |
|---|----|
| 9. Predstavitev sodelovanja javnosti: | |
| Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja: | NE |
| Sodelovanje javnosti upošteva 9. člen Poslovnika Vlade RS ni potrebno. | |
| 10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti: | |
| | NE |
| 11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade: | NE |
| Minister za naravne vire in prostor Jože NOVAK | |

Prilogi:

- predlog sklepa Vlade Republike Slovenije,
- predlog zakona.

ZAKON
o spremembah Zakona o rudarstvu

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zaradi upokojitve in prezaposlitve se je število rudarskih inšpektorjev zmanjšalo, s čemer je njihovo delo okrnjeno. Z zmanjšanjem nadzora se odpirajo možnosti za povečanje kršitev, ki pa imajo lahko nepopravljive posledice na prostor, okolje in naravo, predvsem v smislu širitve pridobivalnih prostorov izven mej podeljenih rudarskih pravic in koncesij, in sicer bodisi na sosedna zemljišča, ali pa poseganje pod dovoljeno globino ter nezakonito nadomeščanje mineralne surovine z odpadki. Poleg tega je v času obnove in sanacije po poplavih v Republiki Sloveniji (RS) povečan odvzem mineralnih surovin, predvsem iz kamnolomov oziroma pridobivalnih prostorov na območjih, ki so jih prizadele poplave, kar ravno tako zahteva povečano pozornost v smislu preprečevanja poseganja izven mej odobrenih pridobivalnih prostorov in skladnostjo priglašениh in dejansko pridobljenih količin mineralne surovine.

Prav tako ugotavljamo, da na razpise za nove inšpektorje ni prijav. Med glavnimi ovirami je nesorazmernost med plačo ter zahtevnostjo dela in zahtevano ravno izobrazbe v veljavnem Zakonu o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22 in 78/23 – ZUNPEOVE) (ZRud-1), ki določa univerzitetno raven izobrazbe rudarske ali geotehnoške stroke z najmanj deset let delovnih izkušenj pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin, od tega vsaj osem let pri izvajanju podzemnih rudarskih del, oziroma pet let pri izvajanju rudarskih del pri raziskovanju in izkoriščanju ter pripravi mineralnih surovin, od tega najmanj tri leta na površinskih kopih. Zaradi pomanjkanja kadra na trgu se ocenjuje, da je za izvajanje rudarskega inšpekcijskega nadzorstva dovolj druga stopnja ravni izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, rudarske ali geotehnoške stroke, za izvajanje rudarskega inšpekcijskega nadzorstva na površinskih kopih pa prva stopnja ravni izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo. S tem bi povečali zaposlitvene možnosti razpoložljivega kadra na tem področju. Poleg tega se s spremembo tega člena izobrazba za rudarskega inšpektorja uskladi z zdaj veljavnimi programi za pridobitev visokošolske izobrazbe.

Predvsem zaradi preprečitve poseganja izven odobrenih pridobivalnih prostorov in izvajanja rudarskih del na zemljiščih, za katera nosilec rudarskih del nima pravice izvajati dela, bo treba povečati število inšpekcijskih nadzorov. Poleg tega bo treba, kolikor je to mogoče, zagotoviti sprotno sanacijo in s tem zmanjšati negativne vplive na okolje.

Predlagana sprememba ni bila vključena za katerega izmed zakonov, ki je bil oz. bo še sprejet za učinkovitejše reševanje posledic poplav, saj smo po tehtnem premisleku ugotovili, da se predlagana sprememba nanaša na daljše časovno obdobje in ni ozko časovno vezana.

S predlagano spremembo v 50. členu se zagotavlja uskladitev z določbami Zakona o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij (Uradni list RS, št. 63/23; v nadaljnjem besedilu: ZIUPRPK), ki je v letu 2023 predvidel izredno podaljšanje nekaterih rudarskih pravic in koncesijskih razmerij, in sicer kot izjemo od podaljšanja, ki je urejeno z določbami ZRud-1. Daljši rok je potreben predvsem zato, da se v največji možni meri zagotovi, da se tudi zahtevni postopki podaljšanja rudarskih pravic, izdaja

odločbe o podaljšanju ter sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi, izvedejo pravočasno, to je preden bi rudarska pravica ugasnila. Prav tako je podaljšanje roka potrebno za pravočasno izvedbo postopkov, ki jih določbe ZRud-1 predvidevajo za tiste primere, ko pogoji za podaljšanje rudarske pravice niso izpolnjeni. Gre torej tudi za notranjo uskladitev zakonskih določb. Pri tem pa izrecno poudarjamo, da ostajajo ostali pogoji za podaljšanje rudarskih pravic enaki, kot jih določa veljavna zakonodaja.

Spremembe 111. člena se nanašajo na sestavo komisije za strokovne izpite v rudarstvu. Veljavni zakon namreč določa, da se v komisijo imenuje pet ostalih članov in da so ostali člani rudarski inšpektorji, medtem ko so trenutno na Inšpekciji za naravne vire in rudarstvo zaposleni le štirje rudarski inšpektorji in en inšpektor za elektro področje. Zaradi navedenega trenutno ni mogoče imenovati komisije za strokovne izpite, kar onemogoča organizacijo in izvedbo strokovnih izpitov po določbah ZRud-1.

Zaradi večje razumljivosti se v 111. členu spreminja tudi poimenovanje članov komisije za strokovne izpite. Dodaja se tudi besedilo, da je vlagatelj prijave na izpit zainteresirana oseba, kar doslej ni bilo jasno določeno, v praksi pa prijave na strokovni izpit za posamezne kandidate vlagajo tudi njihovi delodajalci, kar utegne predstavljati nejasnost v primeru, da se bo kandidatu izdala odločba o neizpolnjevanju pogojev.

Zaradi ločevanja med evidenco oseb, ki so opravile strokovni izpit, in evidenco oseb, ki so vpisane v imenik pooblaščenih oseb v rudarstvu, se spreminja deveti odstavek 111. člena veljavnega zakona. V desetem odstavku se širi pravna podlaga glede vsebine, ki se podrobneje uredi s predpisom ministra, pristojnega za rudarstvo.

Nadalje se z besedilom novega enajstega odstavka sledi ugotovitvam upravnega sodišča, da je obravnava prijav na strokovni izpit, presoja izpolnjevanja pogojev in odločanje o dopustitvi pristopa na izpit, upravna zadeva, in gre, glede na vsebino odločitve, pri tem za upravno odločanje, zaradi česar se dodaja ustrezna pravna podlaga za izdajo odločbe v primeru ugotovitve, da prijavljeni kandidat ne izpolnjuje pogojev za pristop na strokovni izpit.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj zakona je zagotoviti zadostno število rudarskih inšpektorjev ter preprečiti poseganje izven meja odobrenih pridobivalnih prostorov ter izvajanje rudarskih del na zemljiščih, za katera nosilec rudarskih del nima pravice izvajati dela. V ta namen bo treba povečati število inšpekcijskih nadzorov in posledično zagotoviti zadostno število inšpektorjev. Hkrati je cilj uskladiti raven izobrazbe za rudarskega inšpektorja z veljavnimi programi za pridobitev visokošolske izobrazbe. Pri tem predlagatelj zakona poudarja, da bo zakon prispeval k učinkovitejšemu izvajanju rudarske zakonodaje, saj je stanje na tem področju kritično zaradi premajhnega števila rudarskih inšpektorjev za učinkovit nadzor nad izvajanjem rudarskih del.

Prav tako je cilj zakona notranja uskladitev zakonskih določb in uskladitev z določbami ZIUUPRK, ki določajo rok za vložitev vloge za podaljšanje rudarske pravice.

Cilj zakona je tudi omogočiti imenovanje komisije za strokovne izpite ne glede na dejansko število rudarskih inšpektorjev ter določitev pravne podlage za izdajo odločb v primeru neizpolnjevanja pogojev za pristop na izpit.

2.2 Načela

1. Načelo zakonitosti

Načelo zakonitosti od državnih organov zahteva, da morajo njihova posamična dejanja temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu (četrti odstavek 153. člena Ustave Republike Slovenije).

2. Načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti

Z mineralnimi surovinami je potrebno ravnati gospodarno, učinkovito in uspešno. Ob trenutnem stanju na področju inšpekcijskega nadzora se temu načelu težko sledi. S predlagano spremembo zakona bi povečali gospodarnost, učinkovitost in uspešnost upravljanja z mineralnimi surovinami v RS. Prav tako bi se s predlaganimi spremembami povečala učinkovitost reševanja popolnih vlog, vloženih na podlagi določb ZRud-1, v kolikor bi se poenostavil oziroma skrajšal postopek obravnave nepopolnih vlog. S predlagano spremembo se lahko ponovno začnejo izvajati strokovni izpiti v rudarstvu, ki v tem trenutku, glede na obstoječo situacijo, niso možni, saj na podlagi veljavnih določb ZRud-1 ni možno imenovati izpitne komisije.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitna rešitev je omilitev izobrazbe za rudarskega inšpektorja, ki nadzira izvajanje rudarskih del na površini, oziroma se dopušča tudi izobrazba najmanj prve stopnje ravni izobrazbe. Poleg tega se s spremembo tega člena izobrazba za rudarskega inšpektorja uskladi z veljavnimi programi za pridobitev visokošolske izobrazbe. Prav tako se spreminja rok za vložitev vloge za podaljšanje rudarske pravice in se omogoča izvedba strokovnih izpitov v rudarstvu.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA

Za izvajanje določb zakona ni treba zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE V PRAVU EVROPSKE UNIJE

Področje, ki ga ureja zakon, je specifične narave, zato primerjalni prikaz z drugimi državami ni mogoč.

Ni predmet usklajevanja s pravom Evropske Unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1. Presoja administrativnih posledic:

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Če bo ugotovljenih več kršitev predpisov na podlagi povečanega inšpekcijskega nadzora, bo zakon lahko povzročil povečano obremenitev v poslovanju javne uprave zaradi potrebe po izdajanju inšpekcijskih in drugih upravnih odločb. Zaradi poteka koncesijskih razmerij zelo velikemu številu koncesionarjev v kratkem časovnem obdobju, se podaljšuje rok za vložitev zahteve za podaljšanje rudarskih pravic iz 6 na 12 mesecev. S tem se organu omogoča, da bo lahko v primeru popolnih vlog o podaljšanjih odločil pred potekom posameznega koncesijskega razmerja. Kljub temu bi lahko posledično prišlo do povečanja števila upravnih sporov v primeru zavrženja nepopolnih vlog. Sprememba pravne podlage glede sestave izpitne komisije bo omogočila izvedbo strokovnih izpitov ne glede na obstoječe število rudarskih inšpektorjev. Določitev pravne podlage za izdajo odločb v primeru neizpolnjevanja pogojev za pristop k strokovnemu izpitu po določbah ZRud-1, bo sicer povečala število administrativnih postopkov, saj se doslej odločbe v teh primerih niso izdajale, je pa to potrebno zaradi ugotovitev upravnega sodišča.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Nosilci rudarskih pravic bodo morali ravnati v skladu z izdanimi odločbami (o prepovedi obratovanja; sanaciji pridobivalnih prostorov in podobno).

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Zakon ne predvideva bistvenih sprememb glede vpliva na okolje, prostorske in varstvene vidike, razen v primeru ugotovljenih kršitev na strani imetnikov rudarskih pravic, kjer bi potrebna sanacija pomenila izboljšanje stanja oziroma varstva okolja.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo:

Na podlagi zakona ni predvidenih posledic na gospodarstvo, razen v primeru povečanih ugotovljenih kršitev na strani imetnikov rudarskih pravic oziroma koncesij. V primeru večjega števila zavrnitev podaljšanja rudarskih pravic, bi lahko prišlo do neugodnih posledic za gospodarstvo zaradi potrebe po ustavitvi del, vendar se pri tem poudarja, da se s predlaganimi spremembami in dopolnitvami ne določajo nobeni drugi ali dodatni pogoji, ki jih je potrebno izpolniti za podaljšanje. To pa pomeni, da so koncesionarji že danes seznanjeni, katere pogoje morajo imeti izpolnjene za redno podaljšanje rudarskih pravic, ti pogoji pa so enaki tistim, ki jih morajo imeti izpolnjene že ob sedanjem obratovanju.

6.4. Presoja posledic za socialno področje:

Zakon ne bo imel posledic za socialno področje.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Ta zakon ne bo imel neposrednega vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Presoja posledic za druga področja:

Zakon ne predvideva bistvenih posledic za druga področja, saj se osredotoča na značilne vidike rudarskih pravic in ne spreminja zakonodaje na drugih področjih.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo objavljen na spletni strani Ministrstva za naravne vire in prostor.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

V okviru svojih pristojnosti bo izvajanje sprejetega predpisa spremljalo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Gradivo je bilo v javni obravnavi od 30.04.2024 do 15.05.2024 na spletnih straneh E-demokracija. Prejete pripombe, ki so se nanašale na predlagane spremembe glede nepopolnih vlog za podaljšanje rudarskih pravic za izkoriščanje, so bile upoštevane in predlog zakona teh določb ne vsebuje več. Pripombe, ki so se nanašale na druge določbe ZRud-1, ki niso predmet predlaganih sprememb pa bodo upoštevane v naslednji, obsežnejši noveli, s pripravo katere se pričinja v jeseni.

Med bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki so bile upoštevane vključuje pisni dopis s strani Sekcije mineralnih surovin pri GZS (ZGIGM), ki je naslavljal problematiko podaljševanja koncesij za izkoriščanje mineralnih surovin na področju RS. Naslavljal je predlagane dopolnitve 50. in 111. členov, pri katere pri slednjem ni imel pripomb, pri prvem pa je bil bistven komentar, da 50. člen po nepotrebne uvaja dodatne pogoje glede časovnih omejitev. Omenjen komentar je bil upoštevan pri odločanju o nadaljnji sestavi predloga sprememb.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

Pri delu državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali:

- Jože Novak, minister za naravne vire in prostor,
- mag. Miran Gajšek, državni sekretar, Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije,
- dr. Katarina Zeiler Groznik, generalna direktorica Direktorata za naravo, Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije,
- Marko Maver, PhD, namestnik generalne direktorice Direktorata za naravo, Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije,
- dr. Leopold Vrankar, vodja Sektorja za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije,
- mag. Katja Rakun, Sektor za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije,
- mag. Roman Čerenak, Sektor za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22 in 78/23 – ZUNPEOVE) se v 50. členu v prvem odstavku v 1. točki in v enajstem odstavku beseda »šest« nadomesti s številko »12«.

2. člen

V 111. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(opravljanje strokovnih izpitov pri ministrstvu, pristojnem za rudarstvo)«.

Drugi in tretji odstavek se spremenita tako, da se glasita:

»(2) Izpitno komisijo sestavlja najmanj pet članov, in sicer predsednik, namestnik predsednika, najmanj dva ostala člana in zapisnikar. Zapisnikar ni izpraševalec na strokovnih izpilih.

(3) Predsednik komisije je oseba, ki na ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, vodi in odloča v upravnih postopkih s področja rudarstva. Namestnik predsednika in ostali člani so rudarski inšpektorji, lahko pa tudi osebe, ki na ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, vodijo in odločajo v upravnih postopkih s področja rudarstva. Zapisnikar je oseba, ki na ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, vodi postopke v zvezi s prijavi na strokovne izpite ter za komisijo opravlja strokovno administrativna dela.«.

V četrtem odstavku se za besedo »komisije« dodata vejica in besedilo »razen zapisnikarja,«.

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(8) Prijavo na strokovni izpit vloži oseba, ki je zainteresirana za opravljanje izpita. Pogoji za pristop k strokovnemu izpitu je plačilo stroškov izpita.«.

Deveti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Evidenco oseb, ki so opravile strokovni izpit, vodi ministrstvo, pristojno za rudarstvo. Evidenca se vodi kot del rudarske knjige, lahko pa tudi v fizični obliki.«.

Deseti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(10) Vsebino prijave na strokovni izpit, vrsto strokovnih izpitov, izpitne vsebine za posamezno vrsto strokovnega izpita in podrobnejše pogoje za njihovo opravljanje, podrobnejše pogoje glede izobrazbe in strokovne prakse kandidatov ter način njihovega izkazovanja, pogoje za mentorja pri opravljanju strokovne prakse, izdelavo strokovne naloge in njeno ocenjevanje, pogoje za članstvo in podrobnejšo sestavo izpitne komisije, način ocenjevanja poznavanja posameznih področij, vsebino in način vodenja zapisnika izpitne komisije, odločanje komisije glede uspešnosti opravljanja izpita, obliko in vsebino potrdila o opravljenem strokovnem izpitu, obračunavanje stroškov opravljanja strokovnega izpita ter vodenje evidence o opravljenih strokovnih izpilih predpiše minister, pristojen za rudarstvo. Pri določitvi vrst strokovnih izpitov se upošteva različna zahtevnost in vrsta del iz 70., 70.a in 105. člena tega zakona.«.

Za desetim odstavkom se doda nov, enajsti odstavek, ki se glasi:

»(11) Če oseba iz osmega odstavka tega člena ne izpolnjuje pogojev za opravljanje izpita, ministrstvo, pristojno za rudarstvo, o tem odloči z odločbo.«.

3. člen

124. člen se spremeni tako, da se glasi:

»124. člen (rudarski inšpektor)

(1) Rudarski inšpektor, ki nadzira izvajanje podzemnih rudarskih del pri izkoriščanju mineralnih surovin, je lahko samo oseba z doseženo najmanj drugo stopnjo izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, rudarske ali geotehnološke stroke, ki ima najmanj deset let delovnih izkušenj pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin, od tega vsaj osem let pri izvajanju podzemnih rudarskih del.

(2) Rudarski inšpektor, ki nadzira izvajanje rudarskih del na površini, je lahko oseba z najmanj prvo stopnjo izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, rudarske ali geotehnološke stroke, ki ima najmanj pet let delovnih izkušenj pri izvajanju rudarskih del pri raziskovanju in izkoriščanju ter pripravi mineralnih surovin, od tega najmanj tri leta na površinskih kopih.

(3) Rudarski inšpektor, ki nadzira elektroenergetske naprave pri izvajanju rudarskih del, je lahko samo oseba z najmanj drugo stopnjo izobrazbe elektrotehniške stroke, ki ima vsaj pet let delovnih izkušenj pri izvajanju podzemnih rudarskih del.

(4) Rudarski inšpektor, ki nadzira izvajanje podzemnih rudarskih del, ki jih ogrožajo metan, drugi plini, vdori vode, mulja in blata ali nevarni premogov prah, mora imeti vsaj pet let delovnih izkušenj pri rudarskih delih v jamskih obratih, ki jih ogrožajo navedene nevarnosti, in izpolnjevati druge pogoje iz prvega odstavka tega člena.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

4. člen (vpliv na koncesijska razmerja, ki se iztečejo v krajšem času od 18 mesecev)

Ne glede na rok iz spremenjene 1. točke prvega odstavka 50. člena zakona velja za koncesionarja, ki se mu koncesijsko razmerje izteče prej kot 18 mesecev po uveljavitvi tega zakona in ni bilo podaljšano po Zakonu o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij (Uradni list RS, št. 63/23), rok iz 1. točke prvega odstavka 50. člena Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22 in 78/23 – ZUNPEOVE).

5. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

V prvi točki prvega odstavka 50. člena ZRud-1 se rok za vložitev vloge za podaljšanje rudarske pravice podaljšuje iz šest na dvanajst mesecev. Rok je usklajen z določbami Zakona o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij (Uradni list RS, št. 63/23; v nadaljnjem besedilu: ZIUUPRPK), ki je v letu 2023 predvidel izredno podaljšanje nekaterih rudarskih pravic in koncesijskih razmerij, in sicer kot izjemo od podaljšanja, ki je urejeno z določbami ZRud-1. Daljši rok je nujno potreben, saj je v tem obdobju in še preden bi obstoječa rudarska pravica ugasnila, potrebno rešiti vlogo za podaljšanje rudarske pravice ter izpeljati postopek sklepanja dodatka h koncesijski pogodbi, kar pa je pri roku šestih mesecev praktično le redko mogoče,

Prav tako je 12-mesečni rok potreben, da se pravočasno ugotovi, ali bo podaljšanje lahko izvedeno ali ne iz razloga, ker je treba v primeru, da do podaljšanja zaradi neizpolnjevanja pogojev ne bo prišlo, do poteka koncesije izvesti postopek opustitve izkoriščanja. To pomeni, da je v primeru zavrnitve ali zavrženja vloge, potrebno vložiti vlogo za opustitev izvajanja rudarskih del, izvesti tehnični pregled, izdelati rudarski projekt, izvesti sanacijo okolja, opraviti tehnični pregled izvedene sanacije ter pridobiti odločbo o prenehanju pravic in obveznosti. Za navedeno je tudi 12 mesecev lahko premalo, medtem ko v primeru vložitev vloge »najmanj 6 mesecev pred potekom koncesijske pogodbe« pomeni, da se skoraj nobena opustitev izkoriščanja (sanacija pridobivalnega prostora) ne more izvesti do izteka koncesijske pogodbe, kar povzroči številne težave (npr. potrebna je izvedba novega postopka za opustitev izkoriščanja za primer, ko koncesija poteče pred njegovo izvedbo – 100.a člen ZRud1), s čemer se dodatno obremenjuje tako rudarsko inšpekcijo kot ministrstvo. Iz enakega razloga je bila z novelo ZRud-1C spremenjena dinamika izvajanja inšpekcijskega nadzora pridobivalnih prostorov tako, da je zadnja tri leta pred potekom KP potrebno nadzor izvesti najmanj 1x letno (prej najmanj 1x na dve leti).

Ključna pri podaljšanju rudarskih pravic je formalna in tudi materialna popolnost vloge za podaljšanje. Pogoje za popolno vlogo za podaljšanje rudarske pravice določata prvi in drugi odstavek 50. člena ZRud-1. Pri tem je potrebno poudariti, da ta novela ne predpisuje nobenih novih ali dodatnih pogojev za popolno vlogo. Tudi veljavna ureditev ne predvideva nobenega pogoja ali zahteve, ki je vlagatelj vloge, torej dejanski koncesionar, ne bi bil zavezan izpolnjevati že tekom izvajanja rudarske pravice. Upravni organ bo zaradi preprečitve zlorab pri obravnavi vlog za podaljšanje rudarskih pravic, striktno sledil določbam zakona, ki ureja splošni upravni postopek. V preteklih letih se je namreč razvila neustrezna praksa, ko se praviloma vložijo nepopolne vloge za podaljšanje, z namenom, da se ujame zakonski rok za pravočasnost vloge, nato pa se vloga dopolnjuje tudi po več mesecev, celo preko leta dni, ko vmes rudarska pravica tudi ugasne, vloga pa še vedno ni dopolnjena tako, da bi bila popolna in torej sposobna obravnave. Pravočasnost izvedbe postopkov podaljšanja rudarske pravice in koncesije je zato mogoča samo pri vložitvi popolnih vlog ali njihovi dopolnitvi v zelo kratkem času, kar je tudi sicer namen instituta vabila k dopolnitvi vloge. Nikakor pa ni namen tega instituta čakanje, da stranka (še) izvede določene aktivnosti ali pridobi določene dokumente oziroma izdelata določeno rudarsko tehnično ali drugo dokumentacijo.

V zvezi s pogoji za podaljšanje rudarske pravice je potrebno upoštevati, da se podaljšanje nanaša na isti pridobivalni prostor, torej tam, kjer koncesionar že izvaja rudarsko pravico, in sicer ob predpostavki, da na tem pridobivalnem prostoru še obstajajo zaloge, za katere je že bila podeljena rudarska pravica. Gre torej za prostor, kjer se rudarska pravica že izvaja in že poteka tudi izkoriščanje mineralne surovine. To pa pomeni, da koncesionar na teh zemljiščih, kot tudi na pristopnem zemljišču, predvidenim s potrjenim rudarskim projektom za pridobitev koncesije za izkoriščanje, mora že razpolagati s pravico izvajati rudarska dela ter razpolagati s soglasi morebitnih drugih imetnikov pravic na teh zemljiščih. Prav tako mora biti izkoriščanje

mineralne surovine na območju pridobivalnega prostora skladno z dokumenti urejanja prostora. V primeru podzemnega izkoriščanja mora iz potrjenega rudarskega projekta za pridobitev koncesije za izkoriščanje izhajati, da ne bo vpliva na površino zemljišča oziroma da ni vplivnega območja in da se bodo rudarska dela izvajala globlje od 30 metrov. Povsem logično je, da je to dokumentacija, ki jo je vlagatelj kot dober strokovnjak dolžan zagotoviti ob vložitvi same vloge za podaljšanje in ne šele naknadno, po tem, ko je vlogo že vložil. Povsem logično je tudi, da navedenih dokumentov ne bo pričel šele pridobivati po vložitvi vloge za podaljšanje po 50. členu ZRud-1.

S potrjenim rudarskim projektom, ki je prav tako ena od prilog popolne vloge za podaljšanje rudarske pravice, mora skladno z veljavno rudarsko zakonodajo koncesionar razpolagati že v trenutku vložitve vloge za podaljšanje, saj je to dokument, ki mora biti prisoten na samem delovišču in biti vsak trenutek na razpolago tudi rudarski inšpekciji. Iz njega mora biti razvidna tako proizvodnja, kot tudi način pridobivanja mineralne surovine za obdobje podaljšanja. Torej je obstoj takšnega projekta pravzaprav predpogoj za vložitev vloge za podaljšanje rudarske pravice za izkoriščanje. V kolikor bi se ob samem pregledu vloge za podaljšanje izkazalo, da je potreben kakšen popravek ali dopolnitev rudarskega projekta, se to sedaj v praksi izvede v roku nekaj dni. Ni pa namen, da bi se v okviru postopka podaljšanja rudarske pravice, torej po vložitvi vloge, izdeloval nov, celotni rudarski projekt.

Ena od bistvenih predpostavk za podaljšanje trajanja rudarske pravice za izkoriščanje je tudi predpostavka obstoja zalog. Sam elaborat o zalogah in virih je koncesionar glede na določbe ZRud-1 dolžan obnavljati na 5 oziroma na 10 let. V kolikor se izkaže, da je za podaljšanje potreben nov rudarski projekt, mora koncesionar predhodno poskrbeti za izdelavo elaborata o zalogah in virih ter si od ministrstva, pristojnega za rudarstvo, pridobiti potrdilo o zalogah in virih, ter se oboje navede tudi v samem rudarskem projektu. Nobenega upravičenega razloga torej ni, da se vloga vloži brez potrjenega elaborata o zalogah in virih ali brez ustreznega rudarskega projekta. Prav tako je eden od pogojev, ki morajo biti izpolnjeni že v času izvajanja rudarske pravice, skladnost s prostorskimi akti. Koncesionarjeva dolžnost je, da poskrbi za pravočasnost pričetka in izvedbe tudi teh postopkov. Neustrezno bi bilo, da se vloži vloga za podaljšanje rudarske pravice brez sprejetega OPN ali OPPN z argumentom, da le-ta še ni sprejet, saj gre v tem primeru za bodoče objektivno negotovo dejstvo, za katerega ni gotovo, da se bo uresničilo. Obravnava tako nepopolnih vlog pomeni nepotrebno, celo nedopustno obremenjevanje upravnega organa, saj se v tem primeru ne more korektno in učinkovito obravnavati tistih vlog, ki so popolne.

V praksi se ugotavlja, da je največ težav z vlogami tistih koncesionarjev, ki so rudarsko pravico dobili podeljeno po 105. členu Zakona o rudarstvu (Ur.l. RS št. 56/99; v nadaljevanju: ZRud), na podlagi dovoljenj, ki so jih skladno s 105. členom predložili kot pogoj za podelitev rudarske pravice in sklenitev koncesijske pogodbe. Ti koncesionarji, ki so koncesijske pogodbe sklenili pretežno v letih 2001 in 2002, za obdobje 20 let, so bili po koncesijskih pogodbah zavezani prilagoditi svoje poslovanje zahtevam novega zakona o rudarstvu ter ostalim predpisom v roku 5 let. Ker nekateri tega v več kot 20 letih in vse do danes niso zagotovili, imajo posledično sedaj težavo z izpolnitvijo zakonskih pogojev za podaljšanje koncesijskih razmerij po 50. členu ZRud-1 oziroma teh pogojev v več primerih tudi ne izpolnjujejo. Iz teh razlogov je doslej že dvakrat prišlo do interventnega podaljšanja navedenih koncesijskih razmerij, to je brez izpolnjevanja pogojev po 50. členu ZRud-1. Prvo interventno podaljšanje je bilo določeno z Zakonom o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 112/21; v nadaljevanju: PKP9) in sicer za obdobje 18 mesecev, drugo interventno podaljšanje pa z ZIUPRPK za 30 mesecev. Nobenega dvoma ni, da bi koncesionarji, ki imajo interes po rednem podaljšanju, v obdobju več kot 20 let ter v obdobju dveh interventnih podaljšanj (18 mesecev in dodatnih 30 mesecev) lahko zagotovili izpolnitev pogojev za redno podaljšanje svojih rudarskih pravic in s tem popolnost vloge.

Problematika je še toliko resnejša, ker gre v mnogih od teh primerov celo za posege preko odobrenega pridobivalnega prostora in torej za nezakonito izkoriščanje mineralne surovine. Tudi iz tega razloga se načrtuje hitrejša in učinkovitejša obravnava vlog za podaljšanje rudarskih pravic, da se na trgu prepreči nelojalno konkurenco ter nastanek večje škode za državo.

K 2. členu

Naslov 111. člena je potrebno spremeniti iz razloga, da je že iz naslova člena razvidno, da gre za ureditev strokovnih izpitov, ki se opravljajo pri ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, in ne katerih koli drugih strokovnih izpitov s področja rudarstva.

Predlagana sprememba 111. člena je nujna, saj zaradi pomanjkanja rudarskih inšpektorjev komisije za strokovne izpite ni mogoče sestaviti tako, kot je to predvideno z veljavno ureditvijo. Sestava komisije je bila namreč z novelo ZRud-1D urejena za idealne razmere, ko je lahko bil vsak član komisije izpraševalec za ločeno področje, od česar so pet področij pokrivali rudarski inšpektorji. Zaradi upokojevanja in prezaposlitve ter težav z zaposlitvijo novih rudarskih inšpektorjev, pa je prišlo do situacije, da so na inšpektoratu trenutno zaposleni samo štirje rudarski inšpektorji, medtem ko veljavni zakon določa, da mora biti v komisiji pet rudarskih inšpektorjev. Za primer, da bi prišlo do nadaljnjega upada števila rudarskih inšpektorjev, se s to novelo daje možnost, da se kot ostalega člana lahko imenuje oseba, ki na ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, vodi in odloča v upravnih postopkih s področja rudarstva, ima ustrezno stopnjo in smer izobrazbe ter dovolj ustreznih delovnih izkušenj.

Zaradi večje razumljivosti se spreminja poimenovanje članov komisije za strokovne izpite tako, da je jasno, da je za namestnika predsednika imenovan eden izmed ostalih članov komisije. Pojasnjuje se kdo je lahko predsednik izpitne komisije, namestnik predsednika, član in zapisnikar. Za zapisnikarja je pojasnjena vsebina in obseg njegovega dela ter je določeno, da ni izpraševalec na samem izpitu. Zapisnikar je sicer član izpitne komisije, vendar pa se zanj ne zahteva izobrazba rudarske smeri, zato ni izpraševalec na samem izpitu.

V osmem odstavku se dodaja besedilo, s katerim se jasno določa, da je vlagatelj prijave na izpit zainteresirana oseba. V praksi namreč prijave na strokovni izpit za posamezne kandidate vlagajo tudi delodajalci, ki običajno prevzamejo stroške strokovnega izpita. Predlagana dopolnitev osmega odstavka je potrebna tudi zaradi dopolnitve, ki se predlaga v novem enajstem odstavku in se nanaša na izdajo odločb v primeru neizpolnitve pogojev za pristop na strokovni izpit.

Deveti odstavek se spreminja, ker evidenca oseb, ki so opravile strokovni izpit in evidenca oseb, ki so vpisane v imenik pooblaščenih oseb v rudarstvu, nista enaki. V prvi so vpisani vsi, ki so opravili strokovni izpit, v drugi pa tisti, ki so opravili strokovni izpit in jih je ministrstvo, pristojno za rudarstvo na njihovo zahtevo tudi vpisalo v imenik pooblaščenih oseb v rudarstvu. Določa se, da se pravna podlaga, da se lahko evidenca oseb, ki so opravile strokovni izpit, vodi v okviru rudarske knjige, kot tudi v fizični obliki.

V desetem odstavku se dopolnjuje pravna podlaga za sprejem podzakonskega predpisa in navaja vsebino, ki jo bo podzakonski predpis, ki ga sprejme minister, pristojen za rudarstvo, podrobneje uredil.

Besedilo novega enajstega odstavka pomeni uskladitev z ugotovitvami upravnega sodišča (npr. I U 1517/2020-27, I U 1516/2020-27), da je obravnava prijav na strokovni izpit, presoja izpolnjevanja pogojev in odločanje o dopustitvi pristopa na izpit, upravna zadeva, in gre, glede na vsebino odločitve, pri tem za upravno odločanje. Zaradi navedenih ugotovitev upravnega sodišča, je bilo potrebno dodati ustrezno pravno podlago za izdajo odločbe v primeru

ugotovitve, da prijavljeni kandidat ne izpolnjuje pogojev za pristop na strokovni izpit. V primeru, da prijavljeni kandidat izpolni pogoje za pristop na izpit in izpit uspešno opravi, se mu izda potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu. Posebno pravno sredstvo zoper odločbo o zavrnitvi pristopa na strokovni izpit zaradi neizpolnjevanja pogojev, ki jo izda ministrstvo, ni predvideno, s čemer se sledi sistematiki, ki sicer velja tudi v primeru ostalih odločb, ki jih izda ministrstvo na podlagi zakona, ki ureja rudarstvo.

K 3. členu

Ker je v zadnjem času prišlo do upada števila rudarskih inšpektorjev, na razpis za nove pa ni prijav, je posledično delo rudarskih inšpektorjev močno okrnjeno. Ker je z zmanjšanjem nadzora možnost povečanja kršitev, ki negativno vlivajo na okolje in prostor, je nujno potrebno povečanje števila rudarskih inšpektorjev. Poleg tega bo v času obnove in sanacije po poplavih v Republiki Sloveniji povečan odvzem mineralnih surovin, predvsem iz kamnolomov na območju, ki so jih prizadele poplave. Tudi zato je potrebno povečati število inšpekcijskih nadzorov, predvsem zaradi preprečitve poseganja izven odobrenih pridobivalnih prostorov in izvajanja rudarskih del na zemljiščih, za katera nosilec rudarskih del nima pravice izvajati dela. Prav tako bo treba, kolikor je to mogoče, zagotoviti nadzor nad izvajanjem predpisane sprotne sanacije pridobivalnih prostorov in s tem zmanjšati negativne vplive na okolje.

Veljavna ureditev 124. člena ZRud-1 določa, da morajo imeti vsi rudarski inšpektorji univerzitetno izobrazbo rudarske ali geotehnološke stroke. S predlagano spremembo se izobrazba za rudarskega inšpektorja, ki nadzira izvajanje rudarskih del v jami, omili na najmanj drugo stopnjo ravni izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, za rudarskega inšpektorja, ki nadzira izvajanje rudarskih del na površini, pa omili na najmanj prvo stopnjo ravni izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo,.

K 4. členu

Sprememba roka za pravočasno vložitev vloge za podaljšanje rudarske pravice iz 6 na 12 mesecev pred iztekom koncesijskega obdobja, ki je določena v prvem členu, velja za koncesionarja, ki se mu koncesijsko razmerje izteče prej kot 18 mesecev po uveljavitvi tega zakona in ni bilo podaljšano po Zakonu o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij (Uradni list RS, št. 63/23).

Za ta koncesijska razmerja še vedno velja, da mora biti vloga za podaljšanje vložena najmanj 6 mesecev pred potekom koncesijskega razmerja, da se šteje za pravočasno. Na ta način se zagotavlja pravna predvidljivost in gotovost za tista koncesijska razmerja, ki so bila sklenjena pred temi zakonskimi spremembami, niso bila podaljšana z interventnim ZIUPRPK in iztečejo prej kot v 18 mesecih po uveljavitvi tega zakona. Za koncesijska razmerja, ki so bila podaljšana z ZIUPRPK, pa je že ZIUPRPK določil, da je potrebno vlogo za (redno) podaljšanje ne glede na veljavno ureditev v ZRud-1 vložiti 12 mesecev pred potekom roka, za katerega so bila podaljšana.

K 5. členu

Predlog zakona upošteva določbo prvega odstavka 154. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa, da predpis začne veljati petnajsti dan po objavi, če v njem ni drugače določeno.

III. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

50. člen

(pogoji za podaljšanje časa veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje)

(1) Čas veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje se lahko podaljša pod pogoji, da:

1. je bila vloga za podaljšanje rudarske pravice vložena najmanj šest mesecev pred potekom časa, za katerega je bila koncesijska pogodba sklenjena,
2. na pridobivalnem prostoru še obstajajo zaloge mineralne surovine,
3. koncesionar izpolnjuje pogoje za nosilca rudarske pravice za izkoriščanje,
4. ima koncesionar na zemljiščih, ki so predmet podaljšanja rudarske pravice in pristopnem zemljišču, predvidenim s potrjenim rudarskim projektom za pridobitev koncesije za izkoriščanje, pravico izvajati rudarska dela ter ima soglasja morebitnih drugih imetnikov pravic na teh zemljiščih za podaljšanje rudarske pravice, ali ko gre za podzemno izkoriščanje in iz potrjenega rudarskega projekta za pridobitev koncesije za izkoriščanje izhaja, da ne bo vpliva na površino zemljišča oziroma da ni vplivnega območja, rudarska dela pa se bodo izvajala globlje od 30 metrov,
5. je pridobivalni prostor skladen z dokumenti urejanja prostora,
6. s koncesijskim aktom določena skupna količina mineralne surovine, za katero se je podelila rudarska pravice, še ni izkoriščena,
7. s podaljšanjem ne bo prekoračen rok iz 3. točke 37. člena tega zakona,
8. je bila na pridobivalnem prostoru izvedena predpisana sprotna sanacija zemljišč, degradiranih zaradi rudarskih del,
9. za pridobivalni prostor ali njegov del ni sprejet začasni ukrep za zavarovanje prostorskega načrtovanja po predpisih, ki urejajo urejanje prostora,
10. izkoriščanje ni potekalo izven mej odobrenega pridobivalnega prostora.

(2) V vlogi za podaljšanje rudarske pravice za izkoriščanje mora nosilec rudarske pravice:

1. navesti podatke o nosilcu rudarske pravice in zakonitih zastopnikih skladno s 1. in 2. točko petega odstavka 35. člena tega zakona,
2. navesti podatke o prostorskem aktu, namenjenem rudarstvu, iz 151. člena tega zakona, s katerim se ureja območje predlaganega pridobivalnega prostora,
3. priložiti dokazila o pravici izvajati rudarska dela na zemljiščih iz 4. točke prejšnjega odstavka za predlagano obdobje podaljšanja rudarske pravice,
4. priložiti potrjen elaborat o zalogah in virih iz 83. člena tega zakona, iz katerega je razvidno, da na pridobivalnem prostoru še obstajajo zaloge mineralne surovine ter da količine iz koncesijskega akta še niso izkoriščene,
5. priložiti revidiran rudarski projekt za pridobitev koncesije za izkoriščanje, izdelan v skladu s tem zakonom, koncesijskim aktom in koncesijsko pogodbo, v katerem so upoštevane zaloge mineralne surovine, ki skladno s koncesijskim aktom še niso izkoriščene.

(3) Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, preveri skladnost pridobivalnega prostora in njegove rabe z dokumenti urejanja prostora na način, kot ga določa 36. člen tega zakona. Izjavo pristojnega rudarskega inšpektorja iz 8. in 10. točke prvega odstavka tega člena pridobi ministrstvo, pristojno za rudarstvo.

(4) O podaljšanju časa veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje odloča ministrstvo, pristojno za rudarstvo.

(5) Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, izda odločbo o podaljšanju časa veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje, če ugotovi, da:

1. je nosilec rudarske pravice za izkoriščanje do zdaj izvajal rudarsko pravico za izkoriščanje na predpisani način in v skladu s koncesijsko pogodbo,
2. so za podaljšanje časa veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena in

3. za podaljšanje časa veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje ni omejitev po določbah tega zakona.

(6) Ne glede na 8. točko prvega odstavka tega člena se rudarska pravica lahko podaljša tudi, če iz izjave pristojnega rudarskega inšpektorja izhaja, da predpisana sprotne sanacija pridobivalnega prostora ni bila izvedena, če koncesionar k vlogi priloži dokazilo o zagotovitvi rezerviranih sredstev za sanacijo v višini zneska neizvedene sanacije skladno s 54. členom tega zakona. Koncesionar mora neizvedeni del sprotne sanacije pridobivalnega prostora izvesti v enem letu od sklenitve dodatka h koncesijski pogodbi iz desetega odstavka tega člena, sicer mu ministrstvo, pristojno za rudarstvo, odvzame rudarsko pravico, sanacijo pridobivalnega prostora pa mora izvesti v skladu s 100.a členom tega zakona.

(7) Če koncesionar rezervirana sredstva za sanacijo iz prejšnjega odstavka zagotovi z vplačilom v sklad iz drugega odstavka 54. člena tega zakona, mu ministrstvo, pristojno za rudarstvo, o tem izda ugotovitveno odločbo, v kateri ugotovi višino obveznosti in ali so s tem poravnane obveznosti iz prejšnjega odstavka. Vplačilo v sklad iz drugega odstavka 54. člena tega zakona se poveča za znesek letnega nadomestila za upravljanje z rezerviranimi sredstvi za sanacijo, ki pripada skladu, in v tem primeru je znesek enak najvišjemu enkratnemu znesku nadomestila po predpisu iz tretjega odstavka 53. člena tega zakona.

(8) Ne glede na prvi odstavek tega člena je v primeru, ko ministrstvo, pristojno za rudarstvo, na podlagi razpoložljivih podatkov v zbirki rudarskih podatkov iz 14. člena tega zakona ne more ugotoviti mej pridobivalnega prostora, ki je predmet podaljšanja rudarske pravice za izkoriščanje, ali zbirka ne vsebuje vseh dokumentov, ki jih določa ta zakon, podaljšanje rudarske pravice za izkoriščanje mogoče šele po ugotovitvi mej pridobivalnega prostora in dopolnitvi zbirke z manjkajočimi dokumenti. Koncesionar mora v zvezi s tem ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, predložiti vse podatke in dokumente, s katerimi razpolaga. Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, si za potrebe ugotovitve mej pridobivalnega prostora lahko pridobi podatke tudi iz arhivov lokalnih skupnosti, upravnih enot, ministrstev ter zgodovinskih, pokrajinskih in drugih arhivov.

(9) Če rudarski projekt iz 5. točke drugega odstavka tega člena še ni potrjen, ga ministrstvo, pristojno za rudarstvo, potrdi smiselno tako, kot določa 45. člen tega zakona.

(10) Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, pripravi dodatek h koncesijski pogodbi v ustreznem številu izvodov, ki jih v imenu Republike Slovenije podpiše minister, pristojen za rudarstvo, ter ga v 15 dneh od pravnomočnosti odločbe o podaljšanju časa veljavnosti rudarske pravice za izkoriščanje pošlje z osebno vročitvijo v podpis koncesionarju. Postopek podpisovanja dodatka h koncesijski pogodbi se smiselno izvede tako, kot to določa 47. člen tega zakona za podpisovanje koncesijske pogodbe, v primeru neizpolnitve roka iz prvega odstavka 47. tega člena pa se odločba o podaljšanju rudarske pravice odpravi, obveznost dokončne sanacije okolja in odprave posledic, ki so nastale pri izvajanju rudarskih del ter druge obveznosti iz koncesijske pogodbe pa koncesionarju ostanejo.

(11) Ne glede na rok iz 1. točke prvega odstavka tega člena je v primeru višje sile rudarsko pravico za izkoriščanje mogoče podaljšati tudi, če je vloga za podaljšanje vložena manj kot šest mesecev pred potekom časa, za katerega je bila koncesijska pogodba sklenjena, če je do pojava višje sile prišlo v tem obdobju. V tem primeru se rudarska pravica podaljša za čas trajanja višje sile tudi ob neizpolnjevanju pogojev iz 5. in 7. točke prvega odstavka tega člena, vlogi pa ni treba priložiti rudarskega projekta iz 5. točke drugega odstavka tega člena.

111. člen **(opravljanje strokovnih izpitov)**

(1) Strokovni izpiti s področja rudarstva se opravljajo pri ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, pred izpitno komisijo, ki jo s sklepom imenuje minister, pristojen za rudarstvo.

(2) Izpitno komisijo sestavljajo predsednik, namestnik predsednika, pet ostalih članov komisije in zapisnikar. Člani komisije so izpraševalci na strokovnih izpiti.

(3) Predsednik komisije je oseba, ki na ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, vodi in odloča v upravnih postopkih s področja rudarstva. Namestnik predsednika in ostali člani so rudarski inšpektorji. Zapisnikar je oseba, ki na ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, vodi postopke v zvezi s prijavi na strokovne izpite ter za komisijo opravlja tudi strokovno administrativna dela.

(4) Člani komisije morajo imeti vsaj sedmo stopnjo izobrazbe rudarske ali geotehnoške smeri ter najmanj 10 let delovnih izkušenj s področja rudarstva.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek mora imeti en član komisije strokovno izobrazbo elektro smeri in najmanj 10 let delovnih izkušenj z elektro področja pri uporabi eksplozijsko varne opreme.

(6) Opravljanje izpitov ni javno, lahko pa izpitu prisostvuje mentor kandidata.

(7) Članom izpitne komisije pripada plačilo za delo in povračilo stroškov v zvezi z delom v izpitni komisiji.

(8) Pogoji za pristop k strokovnemu izpitu je plačilo stroškov izpita.

(9) Evidenca o opravljenih strokovnih izpiti se vodi v imeniku pooblaščenih oseb v rudarstvu iz 112. člena tega zakona. Javni del imenika iz četrtega odstavka 112. člena tega zakona se objavi na svetovnem spletu.

(10) Vsebinsko, vrsto in način opravljanja strokovnih izpitov, podrobnejše pogoje za njihovo opravljanje, podrobnejše pogoje glede izobrazbe in strokovne prakse kandidatov, pogoje za članstvo v izpitni komisiji ter način obračunavanja stroškov iz tretjega odstavka tega člena predpiše minister, pristojen za rudarstvo. Pri določitvi vrst strokovnih izpitov se upošteva različna zahtevnost in vrsta del iz 70., 70.a in 105. člena tega zakona.

124. člen (rudarski inšpektor)

(1) Rudarski inšpektor, ki nadzira izvajanje podzemnih rudarskih del pri izkoriščanju mineralnih surovin, je lahko samo oseba z univerzitetno izobrazbo rudarske ali geotehnoške stroke, ki ima najmanj deset let delovnih izkušenj pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin, od tega vsaj 8 let pri izvajanju podzemnih rudarskih del.

(2) Rudarski inšpektor, ki nadzira izvajanje rudarskih del na površini, je lahko samo oseba z univerzitetno izobrazbo rudarske ali geotehnoške stroke, ki ima najmanj pet let delovnih izkušenj pri izvajanju rudarskih del na raziskovanju in izkoriščanju ter pripravi mineralnih surovin, od tega najmanj tri leta na površinskih kopih.

(3) Rudarski inšpektor, ki nadzira elektroenergetske naprave pri izvajanju rudarskih del, je lahko samo oseba z univerzitetno izobrazbo elektrotehniške stroke, ki ima vsaj pet let delovnih izkušenj pri izvajanju podzemnih rudarskih del.

(4) Rudarski inšpektor, ki nadzira izvajanje podzemnih rudarskih del, ki jih ogroža metan, drugi plini, vdori vode, mulja in blata ali nevaren premogov prah, mora imeti vsaj pet let delovnih izkušenj pri rudarskih delih v jamskih obratih, ki jih ogrožajo navedene nevarnosti in izpolnjevati ostale pogoje iz prvega odstavka tega člena.

IV. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagatelj Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, da predlog zakona v skladu s 1. alinejo prvega odstavka 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21 in 58/23) obravnava po skrajšanem postopku zato, ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona, ki pa so vendarle nujno potrebne za zagotovitev učinkovitosti in ekonomičnosti postopkov. Ob tem predlagatelj pojasnjuje, da so predlagane spremembe in dopolnitve ključne in nujne za učinkovito obravnavo vlog za podaljšanje rudarskih pravic, za izvedbo strokovnih izpitov na področju rudarstva in za zaposlitev novih inšpektorjev za rudarstvo. ZRud-1 je sicer potreben obsežnejše prenove, ki pa se načrtujejo v drugi polovici leta 2024 ter v začetku leta 2025.

V. PRILOGE

Predlog Pravilnika o strokovnih izpitih na področju rudarstva, ki se opravljajo pred ministrstvom, pristojnim za rudarstvo.